

Změny ve společnosti v 19.stol.

- Akademie a výstavy, kritikové a znalci umění zavedli rozdíl mezi Uměním a řemeslem.
- Průmyslová revoluce ničí samotné tradice řemeslné rukodělné práce - strojová výroba, továrna namísto dílny.
- Svoboda v námětu bere umělcům i jistotu „živobytí“ – netvoří zakázky, ale obrazy a čekají zda se budou líbit.
- Dějiny umění 19.stol. – hrstka osamocených umělců, kteří měli odvahu a vytrvalost myslet samostatně.

Architektura

- Rozsah výstavby neuvěřitelně narůstá – města.
- Investoři chtějí „umění“ fasády v **neostylech** (požadavky na fasádu - podoba románského hradu, renesančního paláce, atd.)
- Kostely se staví neogoticky (gotika – věk víry), divadla a opery neobarok (teatrálnost), paláce a městské budovy neorenesance.
- Vztah mezi umělcem a zákazníkem napjaté – tvořili pod diktátem zadavatelů.

Gotika / Neogotika V 19.stol.

Gotické dekorace na nových stavbách (jinak stavebně konstruované)

Notre-Dame de Paris

Kostel Jana A. Komenského

Charles Barry

- Bylo těžké stavět v této době něco originálního. Některým architektům se to podařilo – jejich budovy se stali dominantami měst:
- Parlament v Londýně (1835).
- Byl odborníkem na renesanční sloh. Názor zadavatelů byl, že v Anglii spočívají občanská práva na hrdinských činech středověku – chtěli sloh gotický.
- Barry proto spolupracoval s odborníkem na gotiku A.W.N. Pugin.
- Barry určit tvar budov a půdorys, Pugin výzdobu fasády a interiéru.

- Mezi malíři se stávalo oblíbenou kratochvílí „šokovat měšťáka“.
- Umělci se začali považovat za zvláštní rasu – výstřední oblečení a účesy.
- Poprvé se umění stalo prostředkem k vyjádření vyhraněné osobnosti.
- Umění má být upřímné, umělci se nespokojí s převzatými efekty – tvorba um. díla je něco víc.
- Vývoj malířství se v 19.stol. odlišuje od dějin umění, jak jsme je znali doposud.
- Otevřela se propast mezi umělci tvořícími oficiální umění a nonkonformními tvůrci, kteří došli uznání po smrti.

- Výsledkem je paradox – oficiální umění z 19.stol. je kolem nás (pomníky, nástěnné malby na radnicích nebo universitách atd.)
- Připadají nám zatuchlé – nevěnujeme jim pozornost.
- Asi přijde doba znovuobjevení těchto děl, dnes jsou příliš patetické a konvenční.
- Nicméně po Francouzské revoluci již pro nás slovo umění znamená něco jiného a dějiny umění.
- 19.stol. se nikdy nestane obdobím nejúspěšnějších mistrů své doby.

Nejdramatičtější epizody se odehrávají v Paříži - hlavní město umění

- **Jean Baptiste Camille Corot** (1796 – 1875) - rozhodnut malovat realitu co nejpřesněji.
- Obraz *Zahrada vily d'Este* (1843) – zachytil horko a nehybnost letního dne na jihu.

Větší důraz na celek výjevu než na jednotlivé detaily.

- O sto let dříve kreslí stejný pohled Fragonard – spíše romantické pojetí. Corot hledal rovnováhu. Fragonard - nucen soustředit se na stupňování tónu – vyjádření světla a stínu. Corot – kontrasty v malbě – těžké – barva nesnese stupňování tónu.

- Další „revoluce“ v konvencích, které se týkaly námětu.
- Názor akademie – důstojné obrazy musí představovat důstojné osobnosti.
- Dělníci a vesničané se hodí jen pro **žánrové výjevy** (= představují scény nebo události z každodenního života, jako jsou trhy, domácí prostředí, pouliční scény).
- Za revoluce 1848 se sešla skupina umělců ve fr. vesnici **Barbizon** – navázali na Constablův záměr – dívat se na živou skutečnost novými očima.

Jean – Francois Millet (1814 – 1875)

- Přenesl záměr *barbizonských* na krajinomalbu a lidské postavy. Maloval vesničany na poli – skutečný život.
- Dnes nechápeme co je na tom revolučního: dříve vesničané znázorňováni jako komičtí vesničtí balíci.
- ***Sběračky klasů*** – obyčejné ženy pracující na poli. Nejsou krásné nebo ladné – pohybují se pomalu, zcela zabrány do práce.
- Statné postavy a rozvážené pohyby.
- Jednoduché obrysy se odrážejí od roviny zalité sluncem - přirozenější dojem.
- Rozmístění postav – stabilita.

Sběračky klasů

1857
olej
na
plátně
Musé
e
d'Ors
ay,
Paříž

http://www.artmuseum.cz/reprodukce2/pohled.php?dilo_id=637

- <https://khanovaskola.cz/vyhledavani/?hledat=Millet>

Gustave Courbet (1819 – 1877)

- Roku 1855 měl v chudém pařížském domku svou samostatnou výstavu nazvanou ***Le Réalisme = realismus***.
- Signál pro změnu v umění.
- Nechtěl být žákem nikoho jiného než přírody.
- Neusiloval o malebnost, ale o pravdu.

Bonjour, Monsieur Courbet 1854

- Namaloval sám sebe, jak s malířským náčiním putuje po venkově. Jeho mecenáš jej zdraví.
- Obraz působí dětinsky – nejsou zde půvabné pózy, žádné plynulé linie, žádné působivé barvy.
- Malíř bez kabátu = pobuda.
- Obrazy šokovaly měšťáka – proti konvencím, dokázat hodnotu umělecké opravdovosti oproti klišé.
- *„Doufám, že si svým uměním vždycky vydělám na živobytí, aniž bych se musel jen o vlásek odchýlit od svých zásad, aniž bych musel namalovat byť jen tolik, co se dá zakrýt jednou rukou, jen abych se někomu zalíbil.“*
- Jeho odmítání snadných efektů dodalo odvahu dalším malířům opovrhovat konvencí.

- <https://khanovaskola.cz/video/41/303/1436-courbet-maliruv-atelier-1854-55>
- <https://khanovaskola.cz/video/41/303/977-courbet-pohreb-v-ornans-1850>

Prerafaelité

- Přemýšleli o příčinách, proč se umění dostalo do vyježděných kolejí.
- Angličané.
- Akademie se označovali jako nositelky Raffaelovy malířské tradice – vznešení způsob.
- Raffael a jeho následovníci – idealizovali přírodu, krása na úkor pravdy.
- Zpět do doby před Raffaelem – umělci poctivý řemeslníci – netvořili pro slávu, ale pro víru.

<https://khanovaskola.cz/video/13/108/1424-sir-john-everett-millais-ofelie-1851-52>

Členové původního Bratrstva Prerafaelitů

- James Collinson (malíř)
- William Holman Hunt (malíř)
- John Everett Millais (malíř)
- Dante Gabriel Rossetti (malíř)

Revoluce v umění

- První Delacroix – romantismus – změna námětů.
- Druhá Courbet – realismus – příroda.
- Třetí Édouard Manet (1832 – 1883) a jeho přátelé – impresionismus.

Zdroje

- <http://frypat.blog.cz/1301/kostely-v-brne>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Mahenovo_divadlo
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Westminstersk%C3%BD_pal%C3%A1c#/media/File:Houses.of.parliament.overall arp.jpg
- http://www.allposters.cz/-sp/The-Gardens-of-Villa-D-Este-1843-Plakaty_i2579365_.htm
- http://www.tibursuperbum.it/ita/museo/Fragonard_FontanaDraghiVilladEste.htm
- http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=637
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Gustave_Courbet
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Prerafaelit%C3%A9>